

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Ing. Jaroslav Menčík, LL.M.

**Smlouvy o veřejných službách v přepravě
cestujících**

Autoreferát disertační práce

Školitel: doc. JUDr. Petr Liška, LL.M., Ph.D.

Studijní program: Teoretické právní vědy – Obchodní právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 19. května 2023

Obsah

Obsah.....	2
1. Shrnutí.....	2
2. Summary in English.....	3
3. Úvod do problematiky	4
4. Cíle disertační práce.....	6
5. Použité metody.....	7
6. Obsah disertační práce	7
7. Výsledky disertační práce	8
8. Závěr disertační práce	11
9. Seznam použitých zdrojů.....	11

1. Shrnutí

Jednou ze základních úloh státu i územních samosprávných celků je zajišťování dopravní obslužnosti území prostřednictvím veřejných služeb v přepravě cestujících, a to zejména železniční a veřejnou linkovou (autobusovou) dopravou. Klíčovou roli v systému veřejných služeb v přepravě cestujících hrají smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících, které jsou uzavírané mezi veřejnými objednateli a dopravci provozujícími veřejnou dopravu. Předmětem těchto smluv je na straně jedné závazek dopravce provozovat veřejnou dopravu dle požadavků objednatele a na straně druhé závazek objednatele hradit dopravci finanční vyrovnání v podobě tzv. kompenzace. Z právního hlediska vyvstává v souvislosti se smlouvami o veřejných službách v přepravě cestujících celá řada právních otázek a problémů.

V disertační práci hledám odpověď na výzkumnou otázku, jaké jsou hlavní nedostatky stávající právní úpravy smluv o veřejných službách v přepravě cestujících a jak by je bylo možné řešit. Za tímto účelem v disertační práci analyzuji jednotlivé aspekty právní regulace smluv o veřejných službách v přepravě cestujících ve světle teoretických poznatků a zkušeností z praxe. Nezastupitelnou úlohu v tomto ohledu hraje rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, soudů a dalších veřejných orgánů, které se v rámci svých kompetencí musejí vypořádávat s konkrétními problémy vznikajícími v praxi.

Na základě výše uvedené analýzy v disertační práci identifikuji nejvýznamnější problémy stávající právní úpravy dopadající na smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a současně navrhuji opatření vedoucí k zefektivnění systému veřejných smluv v přepravě cestujících veřejnou dopravou, včetně zejména návrhu legislativních úprav *de lege ferenda*. Mezi hlavní

zjištěné nedostatky patří zejména dichotomie právních režimů, kterými se může řídit postup veřejného objednatele při zadávání smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou linkovou dopravou nebo na tramvajové dráze, interpretační nejasnosti týkající se povinnosti uveřejňovat oznámení v Úředním věstníku Evropské unie, a široká možnost veřejných objednatelů zajišťovat provoz veřejné dopravy prostřednictvím tzv. vnitřních provozovatelů.

2. Summary in English

One of the fundamental tasks of the state and territorial self-government units is to ensure transport services in the territory through public passenger transport services, especially by rail and public line (bus) transport. Public service contracts for transport of passengers, which are concluded between public customers and public transport operators, play a key role in the public passenger transport system. The subject of these contracts is, on the one hand, the obligation of the carrier to operate public transport services in accordance with the requirements of the customer and, on the other hand, the obligation of the customer to pay financial remuneration to the carrier in the form of so-called compensation. From a legal point of view, a number of legal issues and problems arise in connection with public passenger transport contracts.

In the dissertation, I am analyzing the main shortcomings of the current legal regulation of public passenger service contracts and how they could be solved. To this end, in the dissertation I analyze individual aspects of the legal regulation of public passenger transport contracts in the light of theoretical knowledge and practical experience. An indispensable role in this respect is played by the decision-making practice of the Office for the Protection of Competition, courts and other public authorities, which within their competences have to deal with specific problems arising in practice.

On the basis of the above analysis, in my dissertation I identify the most significant problems of the existing legislation affecting public passenger transport contracts and at the same time I propose measures leading to the streamlining of the system of public passenger transport contracts, including in particular the proposal of *de lege ferenda* legislative amendments. The main shortcomings identified include in particular the dichotomy of the legal regimes that may govern the procedure of a public contracting authority when awarding a public passenger transport service contract by public line or tramway, the interpretative ambiguities concerning the obligation to publish a notice in the Official Journal of the European Union, and the wide possibility for public contracting authorities to operate public transport through so-called internal operators.

3. Úvod do problematiky

Jednou ze základních úloh státu i územních samosprávných celků je zajišťování dopravní obslužnosti území prostřednictvím veřejných služeb v přepravě cestujících, a to zejména železniční a veřejnou linkovou (autobusovou) dopravou. Úkolem veřejných služeb v přepravě cestujících je především zajistit dopravu obyvatelstva do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a jiných společenských potřeb.

Zajišťování přepravy cestujících je však na straně dopravců obvykle spojeno se značnými náklady, a ne vždy je možné dosáhnout toho, aby výnosy z jízdného tyto náklady pokryly v celém rozsahu. Příkladem může být dopravní obsluha geograficky odlehlých míst s nízkým počtem obyvatel nebo provoz dopravy mimo dopravní špičku, kdy v obou uvedených příkladech lze očekávat nižší poptávku po službách dopravce ze strany cestujících. S ohledem na uvedené je pochopitelné, že pro dopravce z ekonomického hlediska nedává smysl, aby přepravu cestujících dobrovolně provozovali způsobem, který by pro ně byl ztrátový, a tedy se soustředí primárně na ziskové linky a trasy s velkým množstvím cestujících.

Objednatelé veřejné dopravy, kteří mají výše uvedenou úlohu zajišťovat dopravní obslužnost na stanoveném území, však mají často zájem na tom, aby byla veřejná doprava cestujících zajištěna i způsobem, který je ztrátový. Z tohoto důvodu hrají klíčovou roli v systému veřejných služeb v přepravě cestujících smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících, které jsou uzavírané mezi veřejnými objednateli a dopravci provozujícími veřejnou dopravu. Předmětem těchto smluv je na straně jedné závazek dopravce provozovat veřejnou dopravu dle požadavků objednatele a na straně druhé závazek objednatele hradit dopravci finanční vyrovnání v podobě tzv. kompenzace.

Z právního hlediska vyvstává v souvislosti se smlouvami o veřejných službách v přepravě cestujících celá řada právních otázek a problémů.

V první řadě je třeba uvést, že právní předpisy Evropské unie i České republiky stanoví závazná pravidla, která jsou objednatelé povinni dodržet při uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících, resp. při výběru dopravců, s nimiž hodlají tyto smlouvy uzavřít. Tato pravidla vycházejí z obecné právní úpravy zadávání veřejných zakázek a koncesí, avšak v některých dílčích ohledech jsou modifikována s ohledem na specifickou veřejných služeb v přepravě. Správná interpretace a aplikace těchto pravidel je mimořádně důležitá, neboť chybný postup objednatele při výběru dopravce může mít fatální následky jak z důvodu jeho případné

odpovědnosti za přešůpek, tak z důvodu rizika narušení provozu veřejné dopravy a s tím spojených komplikací pro cestující.

Právní úprava smluv o veřejných službách v přepravě cestujících se dotýká i oblasti veřejné podpory. Jak již bylo uvedeno výše, objednatelé zpravidla hradí dopravcům finanční vyrovnání označované jako kompenzace. Jelikož má tato kompenzace fakticky charakter veřejné podpory (*de facto* dotace), je v souladu s příslušnými právními předpisy nutno zajistit, aby nebyla nadměrná, popřípadě aby zisk dopravce byl přiměřený. To platí zejména v případě přímého uzavření smlouvy s dopravcem bez otevřeného výběrového řízení, kdy výsledná výše kompenzace není výsledkem konkurenčních tlaků mezi dopravci.

Vedle výše uvedeného je rovněž třeba se zabývat specifickými obsahovými náležitostmi smluv o veřejných službách v přepravě cestujících z pohledu smluvního práva. Některé náležitosti jsou výslovně stanoveny v příslušné legislativě, avšak celá řada jiných náležitostí vyplývá ze zvláštní povahy obchodního vztahu mezi objednatelem a dopravcem.

Samostatnou kapitolou je otázka přípustnosti dodatečných změn smluv o veřejných službách v přepravě cestujících. Tyto smlouvy bývají v praxi nezřídka uzavírány na delší období v řádu jednotek let, a proto není překvapením, že z nejrůznějších důvodů vzniká potřeba některé sjednané podmínky dodatečně upravit. Nejčastěji se tyto změny týkají prodloužení doby trvání smlouvy a změn výše kompenzace hrazené dopravcem. Pravidla pro změny smluv o veřejných službách v přepravě cestujících jsou však poměrně přísná a vyvolávají interpretační obtíže.

Praxe ukazuje, že právní regulace postupů při uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících není dokonalá. Dokladem toho může být například záměr řady krajů České republiky upustit do budoucna od zadávání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou linkovou dopravou na základě otevřených výběrových řízení a namísto toho tyto služby zajišťovat prostřednictvím jim podřízených organizací (tzv. vnitřních provozovatelů). Je přitom otázkou, zda je takový důsledek stávající právní úpravy žádoucí, když původně deklarovaným cílem právních předpisů byla liberalizace trhu s veřejnou dopravou a rozvoj hospodářské soutěže.

Dalším kritizovaným nedostatkem stávající právní úpravy jsou mnohdy příliš formalistické požadavky kladené na postup objednatelů při zadávání smluv. Objednatelé se nezřídka dostávají do situací, kdy jsou nuceni buď postupovat způsobem, který není v souladu s požadavky právní úpravy, nebo riskovat, že dojde k narušení dopravní obslužnosti. O složitosti a náročnosti závazných postupů dopadajících na proces uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících svědčí i velké množství správních řízení, která v této souvislosti byla vedena před orgánem dohledu, tj. Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.

Odborná literatura, která by se věnovala přímo problematice právních aspektů smluv o veřejných službách v přepravě cestujících, je spíše omezená. Stěžejní a zároveň prakticky jedinou relevantní publikací je komentář z roku 2011 od D. Kovalčikové a J. Štandery k zákonu č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 194/2010 Sb.“). Nicméně s ohledem na dobu, která již od vydání tohoto komentáře uplynula, a na legislativní změny, které nastaly v mezidobí, se některé názory uváděné v tomto komentáři jeví jako překonané. Ani v odborných právnických časopisech není této problematice věnováno tolik pozornosti, kolik by si zasloužovala. Články publikované na témata související s uzavíráním smluv o veřejných službách v přepravě cestujících lze považovat spíše za ojedinělé.

Výše uvedená absence odborné právní literatury je do jisté míry kompenzována aktivitou veřejných orgánů, do jejichž kompetence problematika veřejných služeb v přepravě cestujících spadá. Význam tak mají nejrůznější metodické pokyny, výkladová stanoviska a doporučení publikovaná Evropskou komisí, Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže nebo Ministerstvem dopravy.

4. Cíle disertační práce

Pro účely této disertační práce jsem si stanovil následující hypotézu: platná a účinná právní úprava regulace postupů při uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících je nedostatečná a způsobuje problémy v aplikační praxi (tj. odvětví veřejné dopravy).

V disertační práci budu výše uvedenou hypotézu průběžně otazovat prostřednictvím logicky se nabízející výzkumné otázky, a to jaké jsou hlavní nedostatky stávající právní úpravy smluv o veřejných službách v přepravě cestujících a jak by je bylo možné řešit?

Za účelem potvrzení nebo vyvrácení výše uvedené hypotézy a zodpovězení navazující výzkumné otázky jsem si s ohledem na specifičnost problematiky smluv o veřejných službách v přepravě cestujících vytýčil následující dva hlavní cíle: (a) identifikovat nejvýznamnější problémy stávající právní úpravy dopadající na smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a (b) navrhnout opatření vedoucí k zefektivnění systému veřejných smluv v přepravě cestujících veřejnou dopravou, včetně zejména návrhu legislativních úprav *de lege ferenda*.

Dosažení výše uvedených cílů vyžaduje především analýzu jednotlivých aspektů právní regulace smluv o veřejných službách v přepravě cestujících ve světle teoretických poznatků a zkušeností z praxe. Nezastupitelnou úlohu v tomto ohledu hraje rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, soudů a případných dalších veřejných orgánů, které se v rámci svých

kompetencí musejí vypořádávat s konkrétními problémy vznikajícími v praxi. Analýza relevantní rozhodovací praxe a judikatury proto tvoří významnou součást disertační práce.

5. Použité metody

Z hlediska metodologického disertační práce využívá primárně obsahovou analýzu odborných dokumentů, včetně zejména analýzy platné a účinné právní úpravy a relevantní rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a soudů, a sekundární výzkum v podobě rozboru veřejně dostupných údajů a informací z oblasti veřejné dopravy. Je přitom vhodné poznamenat, že rozhodovací praxe v českém právním systému není pramenem práva (např. jako precedent v anglosaských právních systémech), a tedy je její význam spíše interpretační než normotvorný.

Vedle výše zmíněných metod disertační práce v menší míře využívá i metodu indukce, a to za účelem odvození obecných závěrů z konkrétních zjištěných skutečností. Metoda dedukce mi naopak pomohla na základě obecnějších poznatků vysvětlovat konkrétní jevy. V některých případech je v disertační práci také využita metoda induktivně-deduktivní coby kombinace obou uvedených metod, metoda komparace získaných dat (např. týkajících se postupů jednotlivých objednatelů veřejné dopravy v České republice) a metoda abstrakce (zobecnění).

6. Obsah disertační práce

S ohledem na rozsah disertační práce jsem dílčí analyzované otázky systematicky uspořádal do logicky navazujících částí. V dalších kapitolách této druhé části disertační práce shrnuji teoretická východiska práce. V jejím rámci se zaměřuji jednak na předestření aktuální platné a účinné právní úpravy smluv o veřejných službách v přepravě cestujících v legislativě Evropské unie a České republiky, a dále na vysvětlení pojmů dopravní obslužnost a dopravní plánování a jejich zasazení do kontextu zkoumané problematiky. Druhá část disertační práce se věnuje právnímu režimu smluv o veřejných službách v přepravě cestujících, který může mít zásadní dopad na způsob, jakým se uzavírání smlouvy řídí. Ve třetí části analyzuji postup objednatele při uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících. V této části mimo jiné narážím na problematické aspekty současné právní úpravy, které se týkají nejasné povinnosti notifikovat záměr uzavření smlouvy v Úředním věstníku Evropské unie a tendencí některých objednatelů postupovat způsobem odporujícím snahám Evropské unie liberalizovat národní trhy s veřejnou dopravou. V navazující čtvrté a páté části potom analyzuji obsahové náležitosti smluv

o veřejných službách v přepravě cestujících a možnosti dodatečných změn těchto smluv, které v praxi vyvolávají řadu nejasností. Šestá část disertační práce obsahuje analýzu základních aspektů dozoru nad uzavíráním smluv o veřejných službách v přepravě cestujících včetně popisu přezkumných oprávnění Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V závěru pro přehlednost shrnuji hlavní zjištění a poznatky učiněné v rámci disertační práce a vyjadřuji se ke správnosti stanovené hypotézy.

7. Výsledky disertační práce

Přestože systém veřejných služeb v přepravě cestujících existuje již řadu let, vykazuje stávající právní úprava smluv některé nedostatky vyvolávající právní otázky a problémy. V souladu s cíli této disertační práce níže shrnuji nejvýznamnější problémy stávající právní úpravy dopadající na smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících, které jsem identifikoval, a to včetně návrhů legislativních úprav nebo případných jiných opatření vedoucích k zefektivnění systému veřejných smluv v přepravě cestujících veřejnou dopravou. Na základě tohoto shrnutí se posléze vyjádřím k mé hypotéze, a to že platná a účinná právní úprava regulace postupů při uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících je nedostatečná a způsobuje problémy v aplikační praxi (tj. odvětví veřejné dopravy).

Za jeden z hlavních nedostatků současné právní úpravy považuji dichotomii právních režimů, kterým se může řídit postup veřejného objednatele při zadávání smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou linkovou dopravou nebo na tramvajové dráze. Pokud má smlouva charakter veřejné zakázky, řídí se postup zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění (dále jen „zákon č. 134/2016 Sb.“), avšak pokud má charakter koncese, je nutné postupovat dle zákona č. 194/2010 Sb. Hlavním kritériem přitom v souladu s ustanovením § 21 odst. 1 zákona č. 194/2010 Sb. je, zda kompenzace nevyklučuje obchodní riziko dopravce spojené s výší tržeb z jízdného za zajištění veřejných služeb v přepravě cestujících. Veřejné orgány v praxi někdy při výkladu legislativy chybují a postupují při uzavírání smlouvy podle nesprávného předpisu, čímž se dopouští porušení zákona. Různé orgány přezkumu dle mého názoru k nejasnosti právní úpravy přispívají i tím, že používají různou terminologii, pokud jde o definování požadované míry rizika přeneseného na dopravce. V souvislosti s posuzováním rizika přeneseného na dopravce právní úprava ani nedává odpověď na otázky, jaká míra pravděpodobnosti je nebo naopak není potřebná k naplnění definičního znaku koncese nebo jak by měla být zohledněna intenzita hrozící újmy. Dle mého názoru by *de lege ferenda* bylo vhodné sjednotit právní režim platný pro uzavírání všech smluv o veřejných službách v přepravě cestujících bez ohledu na

konkrétní způsob přepravy cestujících. Pokud by nicméně měla zmíněná dichotomie zůstat zachována, měl by zákonodárce dle mého mínění vyjasnit kritéria, která o použití toho kterého právního režimu rozhodují.

Obdobně by dle mého mínění bylo na místě, aby právní úprava do budoucna upřesnila, jaká pravidla platí pro uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících ve vnitrozemské plavbě. Zákon č. 194/2010 Sb. v této souvislosti pouze stanoví, že se ustanovení tohoto zákona použijí přiměřeně, avšak není zcela zřejmé, zda tento odkaz znamená, že by smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících ve vnitrozemské plavbě mající charakter veřejné zakázky měly být zadávány dle zákona č. 134/2016 Sb.

Ze zkušeností z praxe i odborné literatury dále vyplývá, že interpretační nejasnosti vyvolává notifikační povinnost dle článku 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70, v platném znění (dále jen „nařízení č. 1370/2007“), který veřejným objednatelům ukládá povinnost uveřejnit v Úředním věstníku Evropské unie nejpozději jeden rok před zahájením nabídkového řízení nebo přímým uzavřením smlouvy stanovené informace o smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících, kterou veřejný orgán hodlá uzavřít. Dlouhou dobu bylo sporné, zda uvedená notifikační povinnost dopadá i na smlouvy s charakterem veřejné zakázky. Tato otázka byla s konečnou platností vyřešena rozsudkem Soudního dvora Evropské unie ze dne 20.9.2018 ve věci C-518/17 (*Stefan Rudigier*), nicméně určité nejasnosti přetrvávají. Z aktuálně platné a účinné právní úpravy ani judikatury zejména nevyplývá, za jakých podmínek bude nedodržení notifikační povinnosti představovat porušení zásady rovnocennosti, efektivity nebo rovného zacházení vyvolávající negativní důsledek pro veřejného objednatele, jaký konkrétní negativní důsledek by nesplnění notifikační povinnosti mělo mít, ani zda by se dopravci poškození tím, že veřejný orgán nesplnil notifikační povinnost, mohli vůči němu domáhat náhrady škody. Vzhledem k tomu, že notifikační povinnost je zakotvena v právu Evropské unie, doporučoval bych tyto nejasnosti evropskému zákonodárci odstranit novelizací článku 7 odst. 2 nařízení č. 1370/2007.

Za velmi problematickou považuji i širokou možnost veřejných objednatelů zajišťovat provoz veřejné dopravy prostřednictvím tzv. vnitřních provozovatelů. Jakkoliv rozumím, že v některých situacích je takový způsob organizace veřejné dopravy legitimní, mám za to, že tendence některých veřejných objednatelů směřující k založení interních dopravců se dostávají do rozporu s původně deklarovaným cílem evropské legislativy, tedy plnou liberalizací trhu veřejné dopravy a posílením konkurence na trhu. Dle mého názoru by Evropská komise měla tyto tendence posoudit a navrhnout řešení, které by zajistilo skutečně liberalizovaný trh s veřejnou dopravou v

celé Evropské unii. Mám za to, že *de lege ferenda* by bylo vhodné zvážit možnost zpřísnění pro uzavírání smluv o veřejných službách s vnitřními dopravci tak, aby se zvýšila konkurence na trhu.

Současná právní úprava rovněž klade řadu specifických požadavků na obsah smluv o veřejných službách v přepravě cestujících. Některé z nich jsou v legislativě upraveny jednoznačně a nevyvolávají otázky, avšak existují i výjimky. Dle mého názoru zejména není opodstatněná dichotomie, kdy se od právního režimu konkrétní smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících odvíjí, jestli objednatel bude nebo nebude oprávněn zcela vyloučit možnost subdodávek. Tuto dichotomii by bylo vhodné *de lege ferenda* odstranit, a to odstraněním oprávnění objednatele subdodávky zcela vyloučit. Stejně tak by dle mého mínění bylo vhodné novelou nařízení č. 1370/2007 vyjasnit, co přesně se v článku 4 odst. 7 nařízení č. 1370/2007 rozumí „převážnou částí“ veřejných služeb v přepravě cestujících, které má v případě připuštění subdodávek vybraný dopravce poskytovat sám.

Podle ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 194/2010 Sb. je objednatel povinen na základě finančního modelu nákladů, výnosů a čistého příjmu ověřit, zda není nadměrná kompenzace vyplácená objednatelem dopravci na základě smlouvy uzavírané napřímo bez soutěže v režimu zákona č. 194/2010 Sb. Jelikož je finanční model klíčovým nástrojem pro kontrolu, zda kompenzace vyplácená na základě konkrétní smlouvy nepředstavuje nedovolenou veřejnou podporu, bylo by dle mého názoru vhodné, aby zákonodárce *de lege ferenda* stanovil povinnost předkládat finanční model u všech smluv o veřejných službách v přepravě cestujících bez ohledu na to, jakým způsobem a dle jakého právního předpisu je uzavírána.

Ačkoliv to platná a účinná právní úprava výslovně nestanoví, domnívám se, že není přípustné sjednat takový mechanismus úhrady kompenzace, který by nepokrýval předpokládané náklady dopravce na plnění příslušné smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících. Jelikož se však v praxi někteří veřejní objednatelé přesto snaží uzavírat se svými vnitřními dopravci ztrátové smlouvy, bylo by dle mého názoru by bylo žádoucí *de lege ferenda* výslovně legislativně stanovit, že smlouva o veřejných službách v přepravě cestujících nemůže být *a priori* sjednána jako ztrátová pro dopravce.

V praxi je poměrně často využíváno oprávnění prodloužit dobu trvání smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících dle článku 4 odst. 4 nařízení č. 1370/2007. Ten umožňuje dobu trvání smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících prodloužit až o polovinu, jestliže dopravce poskytne majetek, který je významný vzhledem k celkovému majetku nezbytnému k poskytování služeb v přepravě cestujících, na které se vztahuje smlouva, takový majetek je spojen převážně se službami v přepravě cestujících, na které se vztahuje smlouva, a prodloužení doby trvání smlouvy o veřejných službách je vzhledem k podmínkám amortizace poskytnutého majetku

nezbytné. Interpretací uvedených podmínek se zabývají Evropská komise i Ministerstvo dopravy. Dle mého názoru však obě autority poměrně překvapivě dovozují ještě další podmínku výslovně neuvedenou v článku 4 odst. 4 nařízení č. 1370/2007, a to aby původní smlouva ukládala dopravci povinnost investovat do majetku. Byť tato podmínka dává smysl, její vyžadování je právně sporné s ohledem na absenci opory v právní úpravě *de lege lata*. Předmětnou podmínku by proto dle mého mínění bylo vhodné výslovně legislativně zakotvit a tím zmíněnou nejistotu odstranit.

8. Závěr disertační práce

Výše popsané nedostatky současné právní úpravy smluv o veřejných službách v přepravě cestujících dokumentují skutečnost, že se jedná o velmi složitou právní úpravu, která vyvolává mnoho otázek a způsobuje praktické komplikace. Dle mého názoru tak lze konstatovat, že hypotéza této disertační práce byla potvrzena, a tedy že platná a účinná právní úprava regulace postupů při uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících je nedostatečná a způsobuje problémy v aplikační praxi (tj. odvětví veřejné dopravy).

Věřím, že mnou provedená analýza v této práci nejen přispěje k odstranění některých přetrvávajících nejasností a zodpovězení souvisejících otázek veřejných objednatelů i dopravců, ale poslouží i jako inspirace pro zákonodárce ke zlepšení aktuálně platné a účinné legislativy.

9. Seznam použitých zdrojů

(A) Seznam použité literatury

1. ARROWSMITH, Sue. *The Law of Public and Utilities Procurement*. 2. vydání. Londýn: Sweet & Maxwell, 2005. 1547 s. ISBN 978-0-421-75850-6.
2. ARROWSMITH, Sue. *The Past and Future Evolution of EC Procurement Law: From Framework to Common Code?* Public Contract Law Journal, 2006, svazek 35, číslo 3, 337-384 s. ISSN 0033-3441.
3. CARANTA, Roberto. The Liability of EU Institutions for Breach of Procurement Rules. *European Procurement & Public Private Partnership Law Review*, 2013, ročník 8, číslo 3, s. 238-247. ISSN 2194-7376.
4. DVOŘÁK, David. Změny smluv ve veřejných zakázkách. In *Europenization of the national law, the Lisbon Treaty and some other legal issues* (CD ROM). 1. vydání. Brno: Tribun EU s.r.o., 2008. od s. 1193–1205, ISBN 978-80-210-4630-6.
5. JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 832 s. ISBN 978-80-7179-222-2.
6. JURČÍK, Radek. Změny smluv uzavřených na základě postupu podle zákona o veřejných zakázkách. *Obchodní právo*. 2011, č. 7-8, ISSN 1210-8278.

7. KOVALČÍKOVÁ, Daniela, ŠTANDERA, Jan. *Zákon o veřejných službách v přepravě cestujících. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 236 s. ISBN 978-80-7357-662-2.
8. KRUTÁK, Tomáš, KRUTÁKOVÁ Lenka, GERYCH Jan. *Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k 1.10. 2016*. Olomouc: ANAG, 2016, 942 s. ISBN 978-80-7554-040-9.
9. LINKE, Benjamin. *Die Gewährleistung des Daseinsvorsorgeauftrags im öffentlichen Personennahverkehr*. Baden-Baden: Nomos, 2010, 309 s. ISBN 978-3-8329-5502-1.
10. MENČÍK, Jaroslav. Liberalization of the Public Transport Market: Are We There Yet? In BLAŽO, Ondrej, MOKRÁ, Lucia, MÁČAJ, Adam. *Bratislavské právnické fórum 2020. Právne výzvy pre novú Európsku komisiu. Zborník z vedeckej konferencie organizovanej Univerzitou Komenského v Bratislave, Právnickou fakultou dňa 6 a 7. februára 2020 v priestoroch Univerzity Komenského v Bratislave*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislavě, Právnická fakulta, 2020, 140 s. ISBN 978-80-7160-573-7.
11. MENČÍK, Jaroslav. Notifikace smluv o veřejných službách v přepravě cestujících v Úředním věstníku Evropské unie. *Soukromé právo*, 2019, roč. VII, č. 9, s. 24-28. ISSN 2533-4239.
12. MENČÍK, Jaroslav. United We Stand, Divided We Fall – The Role of Inter-Agency Cooperation in Enforcement of Bid Rigging Conspiracies. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 2021, ročník LXVII, číslo 1/2021, s. 57-74. ISSN 0323-0619.
13. MENČÍK, Jaroslav. *Vláda navrhuje změny v oblasti dopravního financování*. *Obec a finance*, 2018, roč. 23, č. 5, s. 54-55. ISSN 1211-4189.
14. MENČÍK, Jaroslav. Změny v pravidlech pro výběr železničních a autobusových dopravců. *Veřejná správa*, 2017, ročník XXVIII, číslo 25-26, s. 38-40. ISSN 1213-6581.
15. POLIAK, Miloš, SEMANOVÁ, Štefánia, POLIAKOVÁ, Adela. *Risk Allocation in Transport Public Service Contracts*. *Ekonomski pregled*, 2015, roč. 66, č. 4, s. 384-403. ISSN 1848-9494.
16. POREMSKÁ, Michaela. Zadávací dokumentace veřejné zakázky a změna zadávacích podmínek při a po uzavření smlouvy. *Právní rádce*. 2008, č. 11, s. I-VII. ISSN 1210-4817.
17. RAUS, David, NERUDA Robert. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. Praha: LINDE PRAHA, a. s., 2007. 895 s. ISBN 978-80-7201-677-8.
18. ŠEBESTA, Milan, NOVOTNÝ, Petr, MACHUREK, Tomáš, DVOŘÁK, David a kol. *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 1647 s. ISBN 978-80-7400-856-6.
19. ŠAFRÁNEK, Ondřej. K pojmu „obchodního rizika“ jako podstatné náležitosti koncesí ve smyslu zákona o veřejných službách v přepravě cestujících. *Veřejné zakázky*, 2018, číslo 2, s. 36-37. ISSN 1803-6724.
20. TREPTE, Peter. *Public Procurement in the EU: a Practitioner's Guide*. 2. vydání. New York: Oxford University Press, 2007. 704 s. ISBN 978-0-19-928691-1.

(B) Seznam použitých internetových zdrojů

1. COMMUNITY OF EUROPEAN RAILWAY AND INFRASTRUCTURE COMPANIES. *Public Service Rail Transport in the European Union: an Overview* [online]. Červen 2017

- [cit. 2022-11-15]. 144 s. Dostupné z: <http://www.cer.be/publications/latest-publications/public-service-rail-transport-european-union-overview>.
2. DLA PIPER. *Study on the implementation of Regulation (EC) N° 1370/2007 on public passenger transport services by rail and by road. Final report* [online] 31. 10. 2010 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://transport.ec.europa.eu/system/files/2016-09/2010-pso.pdf>.
 3. EVROPSKÁ KOMISE. *BÍLÁ KNIHA Plán jednotného evropského dopravního prostoru – vytvoření konkurenceschopného dopravního systému účinně využívajícího zdroje* [online]. 28. 3. 2011 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52011DC0144>.
 4. EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Evropské komise o výkladových pokynech pro nařízení (ES) č. 1370/2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici (2014/C 92/01)* [online]. 29. 3. 2014 [cit. 2022-11-15]. 21 s. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0329\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0329(01)&from=ES).
 5. EVROPSKÝ PARLAMENT. *Lisbon European Council 23 and 24 March 2000. Presidency Conclusions* [online]. 2000 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm.
 6. EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Stanovisko Čtvrtý železniční balíček* [online] 9. října 2013 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/F6FNAV2TYH2P-9-53/download>.
 7. JADRNÍČEK, Daniel, KOUKAL, Pavel. *Revoluce v zadávání veřejných zakázek v oblasti veřejných služeb v přepravě cestujících autobusovou dopravou*. EPRAVO.CZ [online]. 2. října 2017 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/revoluce-v-zadavani-verejnych-zakazek-v-oblasti-verejnych-sluzeb-v-preprave-cestujicich-autobusovou-dopravou-106422.html>. ISSN 1213-189X.
 8. KOKOTT, Juliane. *Stanovisko generální advokátky věc C-454/06 presstext Nachrichtenagentur GmbH* [online]. 13. března 2008, body 48 a 49 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-454/06>.
 9. MAREK, Karel. *K eurokonformnímu výkladu zákona o veřejných zakázkách*. Právní rádce [online]. 20. 2. 2008 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://pravniRadce.ekonom.cz/c1-23003190-k-eurokonformnimu-vykladu-zakona-o-verejnych-zakazkach>. ISSN 2787-9380.
 10. MENČÍK, Jaroslav. *Legislativní novinky v objednávání veřejné linkové dopravy*. Právní prostor [online]. 15. 1. 2018 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/legislativni-novinky-v-objednavani-verejne-linkove-dopravy>.
 11. MENČÍK, Jaroslav. *Rizika ve veřejné linkové dopravě a vliv jejich rozdělení na právní režim smlouvy s dopravcem*. Bulletin advokacie online [online]. 12. 4. 2018 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rizika-ve-verejne-linkove-doprave-a-vliv-jejich-rozdeleni-na-pravni-rezim-smlouvy-s-dopravcem>. ISSN 1805-8280.
 12. MINISTERSTVO DOPRAVY. *Uplatňování legislativních norem v oblasti výběru dopravce pro zabezpečení dopravní obslužnosti veřejnými službami v přepravě cestujících* [online]. 2014 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Verejna-doprava/Pravni-predpisy/Legislativa-narodni-a-EU-ve-verejne-doprave>.
 13. ŘEZNÍČEK, Petr. *Výkladové problémy zákona o veřejných službách v přepravě cestujících*. Právní prostor [online]. 15. 10. 2019 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z:

- <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/vykladove-problemy-zakona-o-verejnych-sluzbach-v-preprave-cestujicich>.
14. STEER DAVIES GLEAVE. *Study on economic and Financial effects of the implementation of Regulation 1370/2007 on public passenger transport services. Final report February 2016* [online]. 2016 [cit. 2022-11-15]. 444 s. Dostupné z: <https://transport.ec.europa.eu/system/files/2016-09/2016-02-effects-implementation-regulation-1370-2007-public-pax-transport-services.pdf>.
 15. ŠINDELÁŘ, Jan. *Autobusový sever proti jihu: Je lepší dopravce ovládaný krajem nebo soukromník?* Zdopravy.cz [online]. 14. června 2018 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://zdopravy.cz/sever-proti-jihu-na-konferenci-se-stretly-dve-koncepce-zajisteni-autobusove-dopravy-12804>.
 16. ŠKEŘÍKOVÁ, Dana, DVOŘÁK, David. *Zákon o veřejných službách v přepravě cestujících – další krok k fragmentaci právní úpravy veřejného zadávání?* EPRAVO.CZ [online]. 15. 2. 2011 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakon-o-verejnych-sluzbach-v-preprave-cestujicich-dalsi-krok-k-fragmentaci-pravni-upravy-verejneho-zadavani-70481.html>. ISSN 1213-189X.
 17. TEJKAL, Jan, JADRNÍČEK, Daniel. *K povinnosti prenotifikace dle čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 v případě veřejných zakázek na uzavření smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících.* EPRAVO.CZ [online]. 2. září 2016 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-povinnosti-prenotifikace-dle-cl-7-odst-2-narizeni-evropskeho-parlamentu-a-rady-es-c-13702007-v-pripade-verejnych-zakazek-na-uzavreni-smlouvy-o-verejnych-sluzbach-v-preprave-cestujicich-102616.html>. ISSN 1213-189X.
 18. THESSALONIKI PUBLIC TRANSPORT AUTHORITY. *Feasibility Study: Tendering and awarding the bus transport services in Thessaloniki* [online]. 2013 [cit. 2022-11-15]. 66 s. Dostupné z: http://eptaproject.metropolabrasov.ro/wp-content/uploads/2013/09/THEPTA_eng_FULL.pdf.
 19. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Sdělení ÚOHS k zajišťování veřejných služeb v železniční přepravě cestujících v krajích* [online]. 2015 [cit. 2022-11-15]. 4 s. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Sekce_VZ/Methodiky/sdeleni_Zeleznice_kraje.pdf.
 20. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek. 1. díl. Informační list 2/2019* [online]. 2019 [cit. 2022-11-15]. 47 s. Dostupné z: https://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2019/Infolist_2019_02.pdf.
 21. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Zakázkové právo v oblasti ICT a další aktuální témata. Informační list 1/2017* [online]. 2017 [cit. 2022-11-15]. 44 s. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/2332-zakazkove-pravo-v-ict-a-dalsi-aktualni-temata.html>.
 22. VLÁDA ČR. *Dopravní politika České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050* [online]. 2021 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/getattachment/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Vlada-schvalila-dopravni-politiku-do-roku-2027-Pr/III-DP-Navrh.pdf.aspx>.
 23. ZATLOUKAL Petr, MACEK, Ivo. *Veřejné služby v přepravě cestujících, aneb možnosti zákonného postupu objednatelů při výběru provozovatele městské autobusové dopravy.* EPRAVO.CZ [online]. 7. 5. 2015 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/verejne-sluzby-v-preprave-cestujicich-aneb-moznosti->

(C) Seznam použitých právních předpisů

1. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 881/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zřízení Evropské agentury pro železnice (nařízení o agentuře), v platném znění.
2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70, v platném znění.
3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě, v platném znění.
4. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/796 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro železnice a o zrušení nařízení (ES) č. 881/2004, v platném znění.
5. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2338 ze dne 14. prosince 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 1370/2007, pokud jde o otevření trhu vnitrostátních služeb v přepravě cestujících po železnici, v platném znění, v platném znění.
6. Nařízení vlády č. 295/2010 Sb., o stanovení požadavků a postupů pro zajištění propojitelnosti elektronických systémů plateb a odbavení cestujících, v platném znění.
7. Nařízení vlády č. 63/2011 Sb., o stanovení minimálních hodnot a ukazatelů standardů kvality a bezpečnosti a o způsobu jejich prokazování v souvislosti s poskytováním veřejných služeb v přepravě cestujících, v platném znění.
8. Nařízení vlády č. 336/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci, v platném znění.
9. Nařízení vlády č. 337/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, v platném znění.
10. Nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě, ve znění nařízení vlády č. 353/2008 Sb. ve ztíženém pracovním prostředí, v platném znění.
11. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/12/ES ze dne 26. února 2001, kterou se mění směrnice Rady 91/440/EHS o rozvoji železnic Společenství, v platném znění.
12. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/13/ES ze dne 26. února 2001, kterou se mění směrnice Rady 95/18/ES o vydávání licencí železničním podnikům, v platném znění.
13. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/14/ES ze dne 26. února 2001 o přidělování kapacity železniční infrastruktury, zpoplatnění železniční infrastruktury a o vydávání osvědčení o bezpečnosti, v platném znění.
14. Směrnice Rady 2001/23/ES ze dne 12. března 2001 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů, v platném znění.
15. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/49/ES ze dne 29. dubna 2004 o bezpečnosti železnic Společenství a o změně směrnice Rady 95/18/ES o vydávání licencí železničním

- podnikům a směrnice 2001/14/ES o přidělování kapacity železniční infrastruktury, zpoplatnění železniční infrastruktury a o vydávání osvědčení o bezpečnosti, v platném znění.
16. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/50/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice Rady 96/48/ES o interoperabilitě transevropského vysokorychlostního železničního systému a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/16/ES o interoperabilitě transevropského konvenčního železničního systému, v platném znění.
 17. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/51/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice Rady 91/440/EHS o rozvoji železnic Společenství, v platném znění.
 18. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/58/ES ze dne 23. října 2007, kterou se mění směrnice Rady 91/440/EHS o rozvoji železnic Společenství a směrnice 2001/14/ES o přidělování kapacity železniční infrastruktury a zpoplatnění železniční infrastruktury, v platném znění.
 19. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/59/ES ze dne 23. října 2007 o vydávání osvědčení strojvedoucím obsluhujícím hnací vozidla a vlaky v železničním systému Společenství, v platném znění.
 20. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU ze dne 21. listopadu 2012 o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru, v platném znění.
 21. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí, v platném znění.
 22. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES, v platném znění.
 23. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES, v platném znění.
 24. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/797 ze dne 11. května 2016 o interoperabilitě železničního systému v Evropské unii, v platném znění.
 25. Smlouva o fungování Evropské unie, v platném znění.
 26. Vyhláška Ministerstva dopravy č. 296/2010 Sb., o postupech pro sestavení finančního modelu a určení maximální výše kompenzace, v platném znění.
 27. Vyhláška Ministerstva dopravy č. 297/2010 Sb., o stanovení vzoru formuláře pro uveřejnění oznámení o zahájení nabídkového řízení pro výběr dopravce, v platném znění.
 28. Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 168/2016 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona č. 134/2016 Sb. a náležitostech profilu zadavatele, v platném znění.
 29. Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, v platném znění.
 30. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění.
 31. Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění.
 32. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění.
 33. Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, v platném znění.
 34. Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, v platném znění.
 35. Zákon č. 367/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, v platném znění.

36. Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, v platném znění.
37. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

(D) Seznam použité rozhodovací praxe

1. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-R47/2013/VZ-21020/2013/310/DBa ze dne 30. října 2013.
2. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-R169/2014/VZ-43750/2015/322/KMr ze dne 11. prosince 2015.
3. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-R383/2015/VZ-37430/2016/321/EDy/HBa ze dne 12. září 2016.
4. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-R142/2014/VZ-14134/2015/321/PMa ze dne 12. června 2015.
5. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže sp. zn. R0195/2018 ze dne 18. února 2019.
6. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. R121/2007/02-15421/2007/310-Šp ze dne 22. srpna 2007.
7. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže sp. zn. ÚOHS-R0181/2020/VZ ze dne 9. listopadu 2020.
8. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. R087/2007/02-14942/2007/310-Hr ze dne 16. srpna 2007.
9. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-R0110/2017/VZ-28400/2017/323/PKm/JSu ze dne 3. října 2017.
10. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. S148/2007-14025/2007/510/jl ze dne 30. července 2007.
11. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S0585/2015/VZ-37580/2015/532/KSt ze dne 3. listopadu 2015.
12. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S1018/2014/VZ-38253/2015/511/JNv ze dne 6. listopadu 2015.
13. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S438/2012/VZ-10217/2014/511/Mon ze dne 15. května 2014.
14. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S767/2013/VZ-8351/2014/521/SWa ze dne 17. dubna 2014.
15. rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S0800/2015/VZ-00334/2016/512/MHr ze dne 13. ledna 2016.
16. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S0760/2015/VZ-03966/2016/543/JWe ze dne 2. února 2016.
17. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S0288/2017/VZ-00493/2018/511/Svá ze dne 5. ledna 2018.
18. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S0126,S0157/2016/VZ-18600/2016/532/KSt ze dne 29. dubna 2016.

19. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. S392/2006-02480/2007/540-RP ze dne 1. března 2007.
20. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. S219/2008/VZ-17885/2008/530/JW ze dne 30. října 2008.
21. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-S134/2010/VZ-17736/2010/530/Edo ze dne 3. prosince 2010.
22. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. S673/2012/VZ-11988/2014/513/JVo ze dne 5. června 2014.
23. Rozsudek Krajského soudu v Brně č.j. 62 Af 89/2015–76 ze dne 3. listopadu 2016.
24. Rozsudek Krajského soudu v Brně č.j. 31 Af 80/2020-83 ze dne 16. února 2022.
25. Rozsudek Krajského soudu v Brně č.j. 31 Af 59/2016-115 ze dne 26. dubna 2018.
26. Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 62 Af 78/2016 ze dne 4. listopadu 2016.
27. Rozsudek Krajského soudu v Brně č.j. 31 Af 80/2020-83 ze dne 16. února 2022.
28. Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 29 Af 20/2016 ze dne 30. srpna 2018.
29. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2927/2010 ze dne 20. srpna 2012.
30. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 8 As 236/2016–51 ze dne 28. června 2017.
31. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. června 2008 ve věci C-454/06 (*Pressetext Nachrichtenagentur*).
32. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. července 2003 ve věci C-280/00 (*Altmark*).
33. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-206/08 ze dne 10. září 2009 (*WAZV Gotha*).
34. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 27. října 2016 ve věci C-292/15 (*Hörmann Reisen*).
35. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. dubna 2010 ve věci C-91/08 (*Wall AG*).
36. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 20. září 2018 ve věci C-518/17 (*Stefan Rudigier*).
37. Usnesení zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu č.j. Konf 31/2007 ze dne 21. května 2008.